

Ma még nagyobb a felelősségünk, *mint valaha*

Ez a kijelentés, ha tetszik megállapítás, gyakran hangzott el az év első heteiben, és alapozta meg azt a szándékát a Magyar Népfőiskolai Társaság elnökségének, amivel elindította januárban a saját belső képzéseit, a rövid és középtávú programjainak megtervezését, lendületet és bizakodást adtunk saját magunknak – merthogy ma máshonnan nem is meríthetnénk.

Közös volt az elhatározás, minden kétkedés, bizonytalankodás nélkül. Beláttuk, nincs miért tovább rágódni azon, vajon kik, hogyan és miért tették tönkre a Magyar Népfőiskolai Társaságot (bár ezekre a kérdésekre pontosan és tényszerűen tudjuk a válaszokat) - hiszen óriási tartalékaink, értékeink vannak, emberileg és szakmailag egyaránt, és ezt óvni kell, vigyázni rá és élni vele.

Erő és elszántság volt a januári indításban, elnökünk újévi, tagoknak szóló levelének záró gondolatai is mozdulásra készítettek sokunkat:

„Mi a helyzet mármost a személyünkre vonatkozó tudásunk szubjektív, vagy objektív voltával? Ez a kérdés kiterjeszhető a családunkra, baráti körünkre, akár egész nemzetünkre, vagy az emberségre. Ez az, amivel tisztában kell lennünk, mint Társaságnak is, ha szeretnénk, hogy komolyan vegyenek bennünket és ne úgy nézzenek ránk, mint holmi beteg, vagy zavarodott elméjű emberre. Térbeli helyzetünket tudjuk. Az idő most van, mondhatnám: itt az idő. Ki, mi a Magyar Népfőiskolai Társaság? ...”

A készülődés körülményei maradandó összefoglaló megnyilatkozásra készítették Trencsényi Imrét, aki ennek a lapnak hosszú ideig szerkesztője volt és programjainkról avatott szellemmel és lélekkel tudósított mindig:

„... a magam részéről inkább csak azokat a történelmi körülményeket szeretném fölidézni, amelyek egyenesen „népfőiskoláért kiáltottak!”

Jól tudjuk, hogy a két világháború közti agrárnyomor közbeszéd tárgya volt a magyar társadalomnak minden olyan rétegében, amely nem épp az elhallgatásában volt érdekelt. Népfőiskolai aktivistákat nyilvánvalóan nem kell emlékeztetni a népi írókra, agrárközgazdászokra, lelkészekre, jezsuitákra, közigazgatási reformerekre, akik élesztették és/vagy gyakorlatba ültették a (dán és finn példákra hivatkozó) népfőiskolai gondolatot.

Átmeneti virágzást hozott az 1945-ös társadalmi változásnak a politikai pluralizmust is felcsillantó csalóka ígérete. Az 1980-as évek végének oldódó légkörében bizonyára nem csak én találok olyan (újságíróként) olyan falusi emberekkel, akiknek ilyen vagy olyan párt által szervezett népfőiskola alapozta meg emberi és állampolgári öntudatát. (Embere válogatta, ki mennyit őrzött meg ebből, amikor már csak egyetlen párt maradt.)

Jellemző példa a népfőiskolák sorsának 1948 utáni alakulására, hogy még a fogalommal is csak 1980-ban találkozhattam először. Amikor egy gömöri zsákfalú helytörténeti gyűjteményét volt alkalmam kulturális újságíróként megcsodálni, egyik kísérőm súgva mutatott a gyűjtemény létrehozójára, aki egyébként iparörként dolgozott az Ózdi Kohászati Üzemeknél: „Laci népfőiskolás volt Sárospatakon...”

(Igen, a gömörszőlősi É. Kovács Laci bátyánkról van szó.)

A magyar népfőiskolai mozgalom igazi „aranykora” az 1989–1990-es fordulat körül köszöntött be. Egyáltalán nem volt ez független attól a politikai folyamattól, amely nemzetközi szinten a világpiac egységesülésére, a kétpólusú hatalmi rendszer lebontására irányult, hazai viszonylatban pedig a polgári világhoz való felzárkózás szándékát jelentette. E szándékban szerencsésen találtak gazdasági és világnézeti béklyóikban feszengő polgári elemek és az állam hajóját „szelvénybe” fordítani akaró reformszocialisták. (Népfőiskolai körben talán elég emlékeztetünk Benda Kálmán és Glatz Ferenc szövetségére.)

◀ **Benda Kálmán 1988-ban, a Magyar Népfőiskolai Társaság alapításának évében, annak első elnökeként**

Nem feledkezhetünk meg természetesen a nyugati demokratikus államok és nem-kormányzati szervezeteik közreműködéséről sem. Magyar civil aktivisták és szakemberek dániai, hollandiai népfőiskolai és szakmai képzéseiről, a mezőgazdasági nagyüzemből a privatizáció folytán kihulló munkaerő szakképzésére vállalkozó Kishantosi Vidékfejlesztési Központ nemzetközi háttéréről, a Német Népfőiskolai Szövetség sokoldalú szakmai és anyagi támogatásáról és nem utolsósorban az uniós „felzárkóztató” programokról – mint például a PHARE LIEN „alapképzés felnőtteknek” projekt dán–szlovén–magyar együttműködésben való fejlesztéséről és finanszírozásáról.

Ez a projekt (számomra ma is érthetetlen okokból) két sikeres év után elhalt, bár célkitűzése változatlanul aktuális: az alulképzett (nem kis részben funkcionális analfabéta) falusi cigány lakosság kommunikációs és adott esetben közismereti képzése hihetőleg még sokáig a nem formális módszertanú civil szervezetekre marad.

Természetesen nem gondolom, hogy ez az egyetlen társadalmi csoport, amely igényli (ha tudja, ha nem) a civil szakmai szervezetek empatikus szerepvállalását. Egykori szerkesztőként e – remélhetőleg éledező– közös gondolkodás több szereplőjének munkaterületét is említhetném, de azért találkozunk a „felhőben”, hogy maguk az ötletgazdák említsék.

Napjaink kihívásait kevésbé ismerem, mint a fentebb soroltakat. Legalábbis azokat, amelyekre civil válasz adható. Már amennyiben adható. Jelenleg ugyanis (enyhén szólva) nem észlelem „politikai prioritásként” a leszakadó rétegek és a szerepét kereső értelmiség egymásra találásának előmozdítását.”

Ács Sándorné pedig magával ragadóan érzem gazdagon, de mégis a történeti tényeket felsorakoztatva írt a tagszervezetek számára egy levelet, aminek mindenképpen helye van most itt is:

„Kedves Népfőiskolás Barátaim!

A Magyar Népfőiskolai Társaság egy vérvivaros, megszenvedett évszázad vége felé, egy ígéretes korszakban – 1988-ban alakult a dán népfőiskolák „grundtvigi” hagyományaira épülő, és az ezek alapján létrejött két világháború közötti magyar népfőiskolák értékeinek felelevenítésére.

A cél: *tudást, kultúrát adni az embereknek ott, ahol ehhez nincs hozzáférésük.*

„Jobb polgárt, jobb hazafit, s jobb embert nevelni, ez a népfőiskola célja...” (Móricz Zsigmond a népfőiskolai mozgalomról)

A Magyar Népfőiskolai Társaság első elnöke Dr. Benda Kálmán történész, akadémikus maga is a Tatai Népfőiskola igazgatója volt 1938-tól. Szigeti Tóth János akkori főtítkárral és Mihályfi Mártá-

val a Népfőiskola Intézet vezetőjével indították el az újraéledő népfőiskolai mozgalmat, mely része volt a rendszerváltás körüli szellemi ébredésnek.

A Magyar Népfőiskolai Társaság a magyar értelmiség legjobbjait nyerte meg arra, hogy eldugott kis falvakba is eljuttassák a tudást, kultúrát. Többek között fáradhatatlanul járta a falvakat Dr. Barsi Ernő néprajztudós, teológus és hegedűművész – a magyar népi kultúráról, nemzeti kultúráról oktatta hallgatóit. Beethovent, Mozartot játszott a falvak népének és magával ragadta őket.

◀
Barsi Ernő

(Fotó: Krizsán Csaba, kisalfold.hu)

Az Ő hatására is indultak be Hantoson a népzenei, néptánc csoportok – melyek részévé váltak Hantos kulturális életének, és elkápráztattak hazai és külföldi vendégeket egyaránt.

A Magyar Népfőiskolai Társaság komoly munkát fektetett be a nemzetközi kapcsolatok kiépítésébe, melynek eredményeképpen tagjainak egyedülálló külföldi tanulmányutakat szervezett azokba a nyugati európai országokba, ahonnan népfőiskolai, felnőttoktatási tapasztalatokat tudtak hazahozni. Többek között Németország, Hollandia, Dánia, Svédország, Anglia, Lengyelország fogadta csoportjainkat.

Hatalmas segítség volt ez egy olyan társadalom számára, mely éppen akkor hagyta maga mögött a szovjet diktatúra évtizedeit. Tapasztalatszerzés, őszinte beszélgetések a demokratikus társadalmak gyakorlatából – a Vasfüggöny lehullása után – ablakot nyitottak a világra, és segítettek a magyar demokrácia kialakulásában.

De nem csak a népfőiskolai munka, a megszervezett hazai és külföldi programok voltak a fontosak – hanem az a szellemiség is melyet a Magyar Népfőiskolai Társaság vezetői képviseltek. Széleskörű tudásuk – történelemtől, társadalomról, kultúráról – nemzetközi kitekintésük, és az önzetlen szolgálat, a belőlük áradó szeretet egy új minőséget teremtett, mely sokakat magával ragadott.

Én magam az Ő hatásukra váltam agrármérnökből népfőiskolai vezetővé – mert ennek a munkának láttam értelmét. Én magam minden szempontból nagyon sokat kaptam a Magyar Népfőiskolai Társaság munkája révén.

Ma is meggyőződésem, hogy az értelmiség felelős a nemzetért, a közösségért, melynek tagja. Ha a rendszerváltás után mindenki így gondolta volna, ma Magyarország egészen más módon lenne.

Korszerű, naprakész tudás, kifinomult kultúra nélkül nincs boldogulás, nincs egészséges társadalom.

Az évek, évtizedek során azonban szembesülnünk kellett azzal, hogy az ország egymást követő vezetői, kormányai hideg távolságtartással kezelik a Magyar Népfőiskolai Társaságot. Egyre inkább az volt a benyomásunk, hogy nem érdekük az, hogy az emberek „okosak” legyenek, rálátásuk és ráhatásuk legyen a folyamatokra, sőt éppen ellenkezőleg, még a gondolattól is „kiveri őket a víz”.

2010-ben ugyan felcsillant a remény, hogy a fiatal rendszerváltó párt, mely nevében hordozza a demokráciát – megindítja a magyar társadalom számára kívánatos folyamatokat – azonban ez a remény hamar elhalt, amikor kiderült, hogy mások a célok, mint amit hittünk.

Nehéz volt megélni ezeket az éveket, legjobbjaink nem is bírták feldolgozni a felfoghatatlan eseményeket. A Kishantosi Ökológiai Mintagazdaság elpusztítása, a Magyar Népfőiskolai Társaság ellehetetlenítése vezetett el 2016-ban Bolye Ferenc, majd 2019-ben Dr. Szigeti Tóth János halálához

▲ **Bolye Ferenc**
Fotó: Feol.hu

▲ **Szigeti Tóth János**

Most itt állunk árván, egyedül – egy soha nem látott újabb kihívással, a pandémiával, és az ahhoz kötődő bezártsággal és tehetetlenséggel szembesülve.

Hiszem, hogy bármi történt is az elmúlt évtizedekben, a Magyar Népfőiskolai Társaság üzenete ma is ugyanaz. Tudásra, kultúrára, emberi közösségre van szüksége az embereknek ma még inkább, mint bármikor. Az Amerikai Egyesült Államokban 4 nappal ezelőtt történtek (lövöldözés a Capitoliumban – szerk.) napnál világosabbá tették, hogy ha az értelmiség nem vezet jó értelemben a társadalmat, akkor megteszik azt félőrült, vagy örült maffiavezérek, álhírekkel, összeesküvés elméletekkel, uszítással.

Ma tehát még nagyobb a felelősségünk, mint valaha. Le kell ráznunk magunkról a dermedt félelmet, és visszatérni a gyökerekhez, legjobbjaink szellemiségéhez, és megtalálni azokat az új utakat, melyen gondolatot válthatunk, tudást adhatunk, kultúrát építhetünk.

Hiszem, hogy Dr. Benda Kálmán, Dr. Szigeti Tóth János, Bolye Ferenc is ezt várják tőlünk.

Azt javaslom, hogy ne várjuk meg a pandémia végét, hiszen ha a gyerekek tudnak online tanulni, akkor mi is használhatjuk ezeket a csatornákat.

Az ingyenesen letölthető „Zoom” program lehetőséget ad a virtuális találkozásra.

Javasolom, hogy aki szívesen venne részt egy ilyen kötetlen virtuális találkozásban, beszélgetésben, az töltsse le ezt a programot, és írja meg nekem, hogy milyen e-mail címre kéri a meghívást. Ha tetszik az ötlet – vágjunk bele! Megkérem Mártát, hogy ha tetszik Neki az ötlet, szervezzük meg együtt ezt az új találkozást.

Szeretettel üdvözlök mindenkit, és egy igazán boldog új évet kívánok mindannyiútoknak!

Ácsné Éva

Megszerveztük és elindultunk, továbbmentünk az utunkon.

Januárban és februárban egy-egy szakmai tanácskozást tartott az MNT a tagszervezeteivel a virtuális térben, amelynek során elkerülhetetlen volt a közelmúlt éveinek, hónapjainak az elemzése, enélkül nélkül nehéz lett volna előre, illetve tovább lépni.

Két-három nagyobb szervezet kényszerből megszűnt, többen választották az elvek és a valódi népfőiskolai értékek helyett a pénzt, jónéhányan vannak „hibernált” állapotban, de az erős mag aktív maradt és teszik a dolgukat, még ha a körülmények és a feltételek erősen korlátok közé is szorítják őket.

Az elemzéshez hozzá tartozott az is, hogy számba vegyük azokat a népfőiskolai programokat, amelyek kiemelten fontosak és sikeresek voltak az elmúlt harminc évben, és amelyekre különösen nagy szükség volna még ma is. Nem az a megdöbbenő, hogy sok ilyen programunk volt/van, hanem az, hogy még mindig ugyanannak a célcsoportoknak ugyanazokra a tematikákra, tartalmakra van szükségük, mint évtizedekkel ezelőtt.

Csupán néhány kiemelt program ezek közül:

- tartós munkanélküliek számára készült népfőiskolai képzés
- felnőttkori kompetencia képzés, valamennyi kompetencia területen
- kiemelt programként a demokratikus és aktív állampolgár képzés
- egészségnevelési, testi/lelki életmódviteli program
- roma felzárkóztató programok
- komplex programok idősek számára
- a klasszikus aranykalászos és ezüstkalászos gazdatanfolyamok,
- vállalkozó nők
- falukutatás
- önkéntesség a kultúrában, művelődésben

Azt valamennyien beláttuk a beszélgetéseink során, hogy a képzési módszereken annyiban változtatni kell, hogy a körülmények kihívásai ne bénítsanak le bennünket – lásd a költségvetési és pá-

lyázati támogatások annullálását, vagy a pandémia okozta kényszerű bezártságot, elzárást családtól, baráttól, kisebb nagyobb közösségektől, a munkahelyektől.

A népfőiskoláknak is képessé és alkalmassá kell válniuk arra, hogy az internet világában a mai számítástechnikai lehetőségekkel élni tudjanak és online programokat tudjanak kínálni a rászorulóknak.

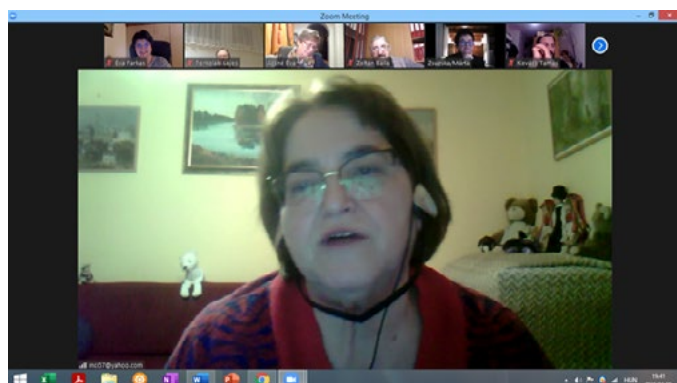
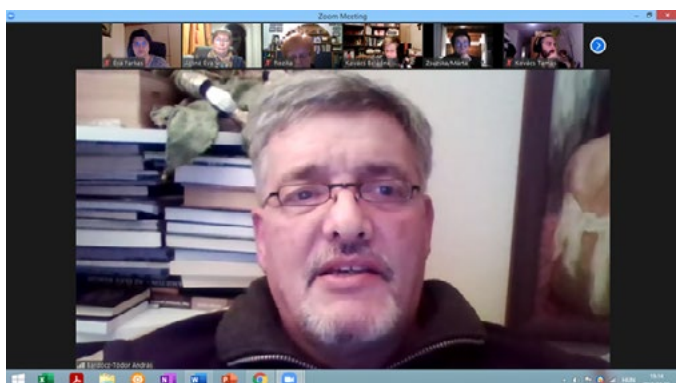
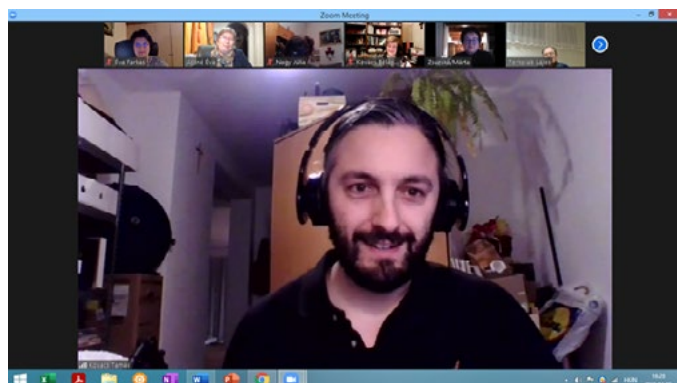
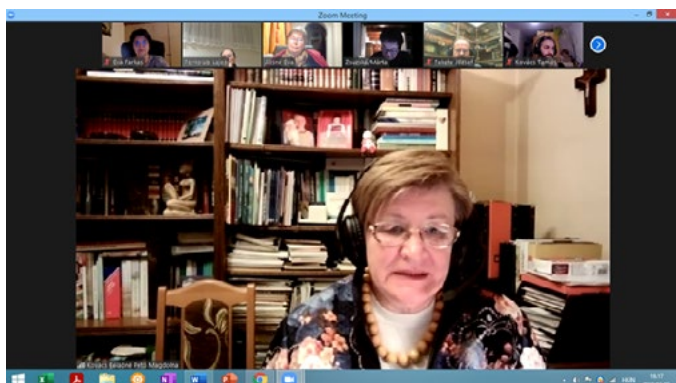
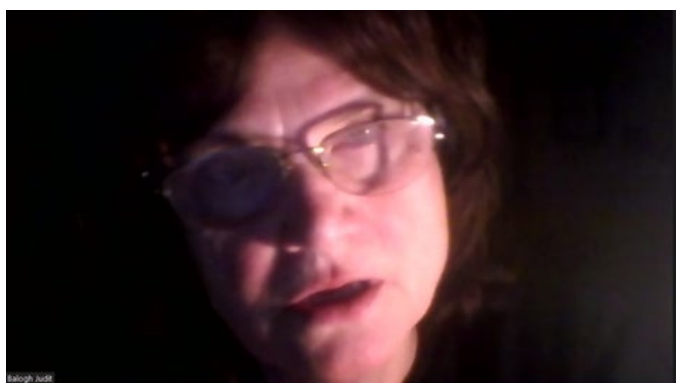
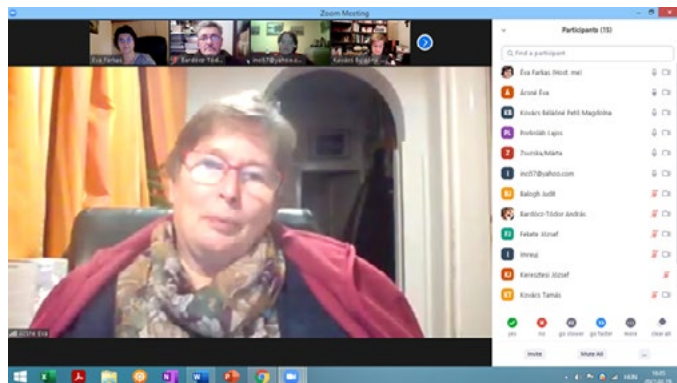
Ugyan semmi nem helyettesítheti a személyes találkozásokat, kapcsolatokat, különösen a népfőiskola szellemiségének gyakorlásában nem – de a világ változik és számunkra az jelenti a valódi kihívást, hogy az ilyen típusú változások közepette hogyan tudjuk megőrizni a népfőiskola igazi értékeit. Mert szükség van rá, az kétségtelen – Magyarországon talán még jobban, mint eddig bármikor.

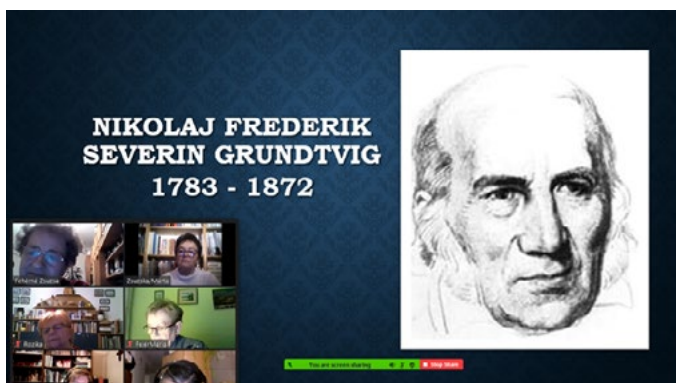
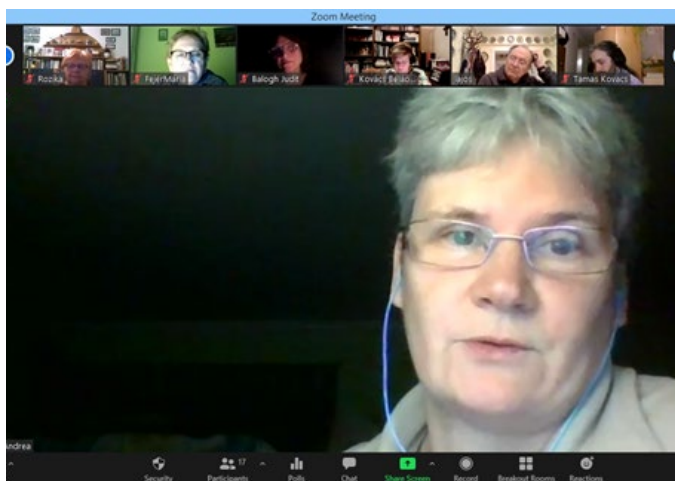
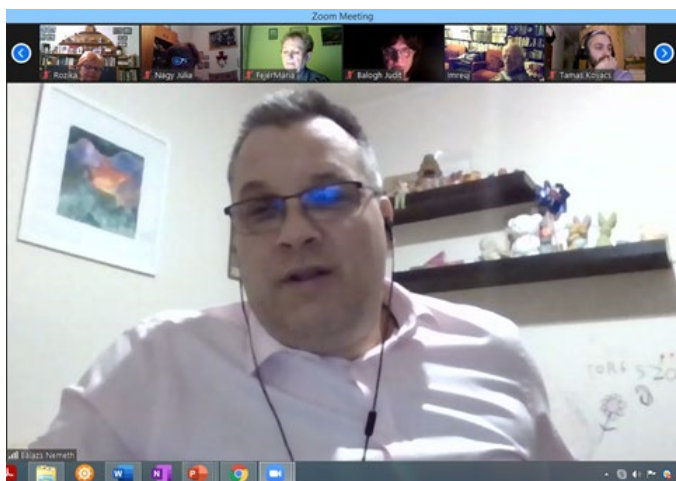
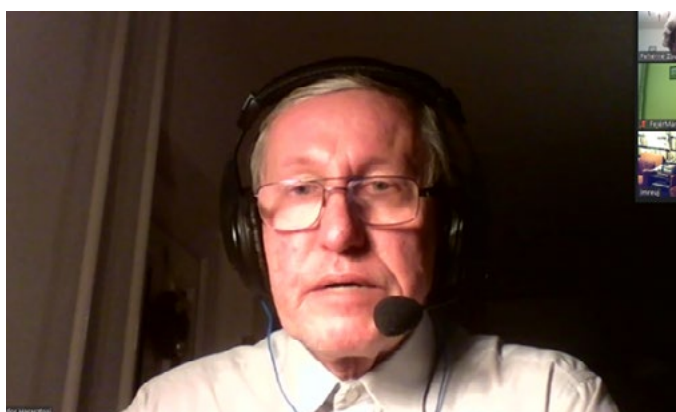
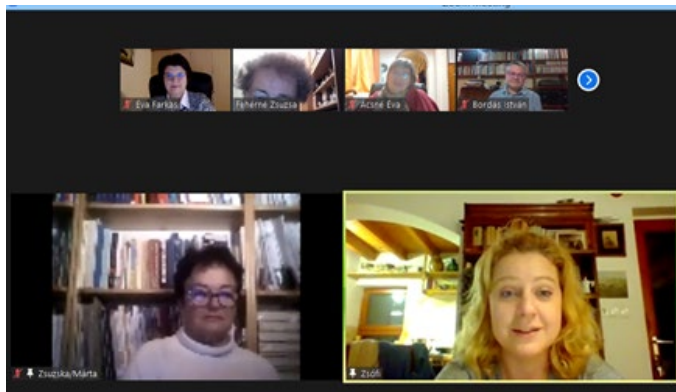
Sok mindent mérlegre téve született az a mindenki által elfogadott javaslat, illetve döntés, hogy a Magyar Népfőiskolai Társaság, mint országos civil szervezet a továbbiakban elsősorban módszertani szakmai szervezatként működjön – belső szakmai képzésekkel, a digitális képzés módszertanának megismertetésével, hazai és nemzetközi partneri együttműködések kialakításával, országos konferenciák szervezésével, helyi népfőiskolák munkatársainak felkészítésével, virtuális pályázati tanácsadó rendszer kiépítésével.

Hosszú és fáradtságos munka lesz ez, de már elkezdtük és néhány hónap alatt komoly lépéseket tettünk meg: jelentősen megfiatalított elnökséget választott a márciusi közgyűlésünk, két online szakmai továbbképzést tartottunk a digitális oktatás módszertani és technikai ismereteiről népfőiskola vezetőknek és feltártuk, megvitattuk a felnőttképzés aktuális (cseppet sem tanulóbarát, sőt inkább riasztó) hazai törvényi hátterét.

A legkitűnőbb szakemberek álltak mellénk és segítik, segíteni fogják a munkánkat.

Mihályfi Márta

A népfőiskola **csodákra képes**

Az 1992-ben alakult Mezőföld Népfőiskolai Társaság közel 30 éves munkája során az egyik leg sikeresebb programunk a mezőgazdaságból kikerült tartós munkanélkülieknek a Fejér Megyei Munkaügyi Központ felkérésére 1999-ben szervezett 6 hónapos program volt. Szabad kezet kaptunk a program felépítésében, így minden tudásunkat, tapasztalatunkat beleadhattuk. Legfőbb célunk az volt, hogy a népfőiskola egyedi módszereivel segítsünk ezeknek a nehéz helyzetbe került embereknek kiutat találni. A dán népfőiskolák grundtvigi elveit alkalmaztuk programunkban.

Bolye Ferenc, társaságunk alapító elnöke 1990-ben – a Magyar Népfőiskolai Társaság pályázatát elnyerve – a világ első népfőiskoláján, a dániai Rodding Hojskole-n tanult. Itt ismerkedett meg a Grundtvig püspök szellemiségére épülő dán népfőiskola egyedi módszereivel.

◀
N.F.S. Grundtvig

N.F.S. Grundtvig (1783-1872) a dán történelem kiemelkedő alakja volt. Az általa megálmodott népfőiskoláknak nagy szerepe volt a dán demokrácia kialakulásában. Felismerte, hogy nem elég az Alkotmány – az embereknek tudásra, és megfelelő képességekre van szüksége ahhoz, hogy tevékenyen részt vegyenek a társadalom életében, működtessék a demokráciát. *„Az volt a célja, hogy kiemelje a népet a szegénységből... „Elhatározta, hogy főiskolát alapít a népnek. Ezt az iskolát a hétköznapi embereknek szánta. Meggyőződése volt, hogy a hétköznapi emberekben a tanult rétegek által nem is sejtett erők szunnyadnak, és ezeket az erőket fel kell szabadítani.” (Oivind Arnfred -1995 „Ahol az ember odafigyel a szomszédjára” c. film)*

A Kishantosi Népfőiskola célja az volt, hogy amennyire ez a magyar körülmények között lehetséges, alkalmazzuk az oktatásban a „grundtvigi” elveket és módszereket. Ezek szolgálják ugyanis a legjobban a személyiség kibontakozását, ezek képesek arra a csodára, melyre a hagyományos tanterv, tananyag központú oktatás nem.

Mik is ezek az elvek?

Az emberek egyenrangúsága, a tudások egyenrangúsága. A népfőiskolán a tanár és a diák egyenrangú partnerek. A tanár egy segítő barát, aki vezeti a diákat a megismerés és a felismerés útján, de úgy, hogy közben Ő is tanul. A diák saját tudása, élettapasztalata beépül a közös munkába. Az egyenrangúság abban is megnyilvánul, hogy mindenkit olyannak fogadnak el, amilyen. Senkit nem különböztetnek meg. Mindenkit a saját képességeihez mérnek. Így mindenki sikeresnek és értékesnek tarthatja magát.

Az oktatás eszköze az „élő szó”, ami a grundtvigi felfogásban a párbeszédet jelenti. Egy-egy téma feldolgozása közös gondolkodás eredménye. Ez a közös gondolkodásra, a másik ember elfogadására, a másik érveinek megértésére való képesség nélkülözhetetlen egy egészséges társadalom működéséhez.

„Az élet iskolája” – Grundtvig szerint súlyos hiba, ha az iskola csak a szakmai ismereteket tanítja. Meggyőződése volt, hogy a fiatal felnőtteknek az élet teljességét kell megmutatni a maga szépségében és gazdagságában. Ezért a kultúra, a történelem, a természet csodáinak megismerése fontos eleme a népfőiskolai oktatásnak.

„A történelmi dimenzió” fontossága. Grundtvig, aki történész is volt – arra tanított, hogy csak az képes megtalálni a helyét a világban, aki tisztában van történelmi dimenzióival, aki tudja, hogy honnan jött és hová tart. Ugyanez igaz a társadalomra is. (Ha a magyarok képesek lennének tanulni a saját történelmükből, akkor nem ragadnának bele az elhibázott, tragédiáról tragédiára bukducsoló sorsba, hanem képesek lennének egy új fejezetet nyitni, és megteremteni azt a világot, amellyel mi is beléphetnénk a világ legboldogabb országai közé.)

„A szabadság a szellem lételeme” – a szellem szabadsága, a népfőiskolák szabadsága a grundtvigi elvek legfontosabbika. Ez azt jelenti, hogy Dániában az állam támogatja a népfőiskolákat, biztosítja a működésükhöz szükséges forrásokat (a költségek egy részét a diákok fizetik), de nem szól bele abba, hogy mit, és hogyan tanítsanak. Maguk döntenek a programokról legjobb tudásuk szerint – és ebből a szabadságból születnek a csodák.

„A dán népfőiskolákon nincs dolgozat, felelés, osztályzás, és nincs vizsga.” Bizonyítványt sem ad, mert nem ez a célja. A tudást kapják a diákok. Ebben a félelem, és stressz nélküli iskolában mindenki a saját öröme, saját meggyőződéséből tanul.

Bár bizonyítványt nem ad a dán népfőiskola, mégis előnyt jelent ha valakinek az életrajzában benne van, hogy népfőiskolán tanult.

„Nem a halott betűből, hanem élő szóval, élménnyel” tanít a népfőiskola. Ezért alapvető módszer, hogy amit csak lehet, a maga valóságában mutatnak meg a népfőiskolán. Ha a szalamandra a téma, elolvassák a könyvben, amit tudni lehet róla, megnézik a képeket, aztán kimennek a patakhoz, és a diákok kezébe teszik a szalamandrákat. Vagy például amikor az osztrigáról tanulnak, akkor kimennek nagy vödörrel a tengerhez, és tele szedik osztrigával, majd a konyhán elkészítik maguknak vacsorára.

„A közösség ereje és öröme” – a népfőiskola arra is megtanít, hogy az „én” mellett a „mi” is fontos. A közösségben való lét, a közös alkotás, egymás segítése, megértése – fontos társadalmi képességek.

A népfőiskola szabad, öntudatos, cselekvő, de másokra is odafigyelő embereket nevel, akik tisztában vannak saját értékeikkel, képességeikkel.

Hogyan tudtuk ezeket az elveket a tartós munkanélküliség béklyójában vergődő, anyagi gondokkal, kilátástalansággal küzdő vidéki emberek megsegítésére alkalmazni?

A 450 órás program 6 hónapon át tartott, és bár nem volt bentlakásos, de rendszeres és hosszú együttléteket biztosított. Volt idő megismerni egymást, sokat beszélgetni.

A program felépítésében példaképünk Dr. Barsi Ernő néprajztudós, népfőiskolai tanár tanítását is alapul vettük. Ő arra tanított, hogy ha a népnek adni akarunk, csak a gyökerekről, és csak a legjobbat szabad adni. Az előadók kiválasztásában ezt vettük figyelembe. Igaz, hogy nehéz helyzetű embereknek szóló programot terveztünk, de éppen ezért még fontosabb volt, hogy csak a legjobbat adjuk.

A tanfolyam címe „Korszerű mezőgazdasági ismeretek”

Helyszíne: a Kishantosi Kastély impozáns környezete

Mivel a résztvevők addigi életüket a mezőgazdaságban töltötték, és oda reméltek visszakerülni, a program gerincét a mezőgazdasági ismeretek adták színvonalas előadókkal a programban partnerként résztvevő 6 szervezet részéről. Beépítettük a biogazdálkodást, a környezetvédelmet is. A szakmai témák mellett a természetvédelem, a magyar történelem és kultúra értékei, a nemzetközi kitekintés is része volt a programnak. Dr. Barsi Ernő lenyűgöző előadásában a magyar népi kultúra, nemzeti kultúra értékeivel ismerkedtek meg a hallgatók. Ernő bácsi Mozartot, Beethovent is odavarázsolta a hegedűjével. Az élmény, hogy valaki csak nekik hegedül – mélyen megérintette a résztvevőket. A 450 órából 150 óra gyakorlat biztosította, hogy a maga valóságában is megismerhessék a tanultakat. A népfőiskolát körülölelő Kishantosi Ökológiai Mintagazdaság jó lehetőséget adott a gyakorlati bemutatókra.

Végül, de nem utolsósorban a program része volt 4 kirándulás is. Kodály Zoltán tanácsát követve elmentünk Északra, Délre, Keletre, Nyugatra egy-egy nagy kirándulásra. Ő ugyanis azt mondta, hogy „az ország akkor a tiéd, ha ismered, ha lábad érintette a földjét, ha beszéltél az ott élő emberekkel.” Voltunk például Lábatlanban az ország első Bio Pékségében, ahol a tulajdonos Ollé Sándor fogadott minket finom bio pizzával, és Ő mutatta be a bio pékséget. Elmondta, hogy hogyan sikerült kigyógyulnia súlyos betegségéből a teljes kiőrlésű bio kenyerek fogyasztásával. Elmentünk Ópusztaszerre is a történelmi emlékparkba, megnéztük a Feszty körképet. Hazafelé az alföldi tájon keresztülhaladva szavaltam Petőfi Sándor „Az Alföld” című verséből. Nagy taps tört ki a végén. Ez a nap igazán a miénk volt. Nagyon közel kerültünk egymáshoz.

A program során nagyon-nagyon sokat beszélgettünk a sorsukról, a felelősségükről, és arról, hogy hogyan tudnak saját maguknak segíteni. Minden előadót arra kértünk, hogy elegendő időt hagyjon az adott témáról való beszélgetésre.

Nekünk magunknak is nagy öröm és nagy élmény volt ez a program, melynek eredményeként a résztvevők 80%-ának megoldódott a sorsa.

Zimmermann József, a Fejér Megyei Munkaügyi központ igazgatója a záró ünnepségen azt mondta, hogy a legnagyobb siker az, hogy visszaadtuk ezeknek az embereknek a hitét, hogy hasznos tagjai lehetnek a közösségüknek, kiutat találhatnak nehéz helyzetükből.

A legnagyobb visszaigazolás az volt, amikor a Munkaügyi Központ szervezésében ez a csoport egy diplomás munkanélküliekből álló csoporttal együtt vett részt egy programon. Amikor a beszélgetéshez értünk, csak az én csoportom tagjai szóltak hozzá magabiztosan, okosan. A diplomások nem mertek megszólalni.

Végül zárszóként egy történet: Sok-sok évvel később talákoztam Sárbogárdon az egyik hallgatóval, aki elmesélte, hogy súlyos baleset érte. Megrúgta egy ló, megvakult az egyik szemére. Amikor elkezdtem sajnálkozni, mosolyogva mondta, hogy „Ne aggódj, hát megtanítottál, hogy ne adjam föl, tegyek magamért.” és már sorolta is hogy hány állata van, mi mindennel foglalkozik.

Ez a program bizonyíték volt arra, hogy a népfőiskola csodákra képes, képes megmutatni az embereknek a gyönyörű világunkat, egymást, és saját értékeiket, tehetségeiket, saját erejüket.

Bár a dán népfőiskola nem ad bizonyítványt, de a mi programunk résztvevői az alábbi szép oklevelet kapták a program zárásakor:

Ács Sándorné

alelnök

Magyar Népfőiskolai Társaság

A Magyar Népfőiskolai Társaság kiemelt programjai 2021-ben

A Művelődés – Népfőiskola – Társadalom c. szakmai folyóirat több évtizedes múltra tekint vissza. A Magyar Népfőiskolai Társaság eddig évi 4 alkalommal megjelent kiadványát most – a beszüktült anyagi lehetőségek miatt – mindössze évi 2 alkalommal, on-line formában tervezzük megjelentetni. (Bibó Népfőiskolai Alapítvány segítségével)

A felnőttképzési tevékenység szabályozása 2021-ben – online előadás és konzultáció (2021. március 26.). Szakértő Dr. Farkas Éva

A Magyar Népfőiskolai Társaság ezzel a konzultációval indítja el online programsorozatát népfőiskoláknak, civil szervezeteknek, olyan témákat kiválasztva, amelyek érintik, segítik az egyes szervezetek munkáját. Ilyen alapvető fontosságú kérdés az, hogy mennyire vagyunk tisztában a munkánk hátterét meghatározó és befolyásoló, jelenleg hatályos törvényekkel, amelyek több változáson estek át az elmúlt években.

A 2013. évi LXXVII. törvény 2020. évi módosításai alapvető változásokat hoztak a felnőttképzésben. 2020. szeptemberétől – néhány kivételtől eltekintve – minden iskolarendszeren kívüli képzés a felnőttképzési törvény hatálya alá tartozik és bejelentés alapján folytatható. Az előadás a felnőttképzési tevékenységre vonatkozó legfontosabb jogszabályi követelményeket tekinti át.

A Magyar Népfőiskolai Társaság elsősorban a civil szervezeteket kívánja támogatni a felnőttképzési tevékenységükkel kapcsolatos felmerülő kérdéseik közös megbeszélésének lehetőségével, de szeretettel várja a művelődési házak érdeklődő munkatársait is.

Az előadás és konzultáció során érintett témák:

- a felnőttképzési tevékenység jogi háttere
 - a felnőttképzési tevékenység értelmezése
 - a felnőttképzési törvény hatályán kívül eső tevékenységek
 - a bejelentés alapján szervezett képzések
 - az engedély alapján szervezett képzések
 - a bejelentés és engedély megszerzésének lépései és követelményei
 - a bejelentés alapján folyó felnőttképzés dokumentációs és adminisztrációs követelményei
 - az engedély alapján folyó felnőttképzés dokumentációs és adminisztrációs követelményei
- a résztvevők által megosztott tapasztalatok, kérdések, kihív

Az online oktatás lehetőségei és módszertana – online műhelymunka (2021. április 15.) Szakértő Dr. Farkas Éva

A pandémia időszaka minden oktatási szervezetet és oktatót kihívások elé állított. Az elmúlt időszak azonban bizonyította, hogy online formában is hasonlóan eredményes tanítási és tanulási tevékenységet lehet folytatni, mint személyes jelenléti formában. Ehhez azonban ismerni és használni kell tudni az online platformok lehetőségeit és az online oktatás módszertani sajátosságait.

A műhelymunka a Zoom platform adta lehetőségeket és néhány – az online oktatásban eredményesen és könnyen alkalmazható – módszertani megoldást mutat be, illetve kínál kipróbálási és tapasztalatmegosztási lehetőséget a résztvevők számára.

Nemzetközi on-line konferencia szervezése, melynek tervezett időpontja: 2021. június 17. A konferencia az MNT alapító elnökünk Szigeti Tóth János szakmai munkája előtt tiszteleg, és célja a volt, és a leendő nemzetközi partnerekkel való kapcsolatfelvétel. A konferencia kiemelt témája lesz a „Népfőiskolák a pandémia idején.”

„Beszélgetés a diófák alatt”: Vegyük számba dolgainkat – közéleti és szakmai beszélgetés. Országos népfőiskolai találkozó.

Rendezvényünk **2021. augusztus utolsó szombatján, 28-án Mindszentkállán kerül megrendezésre** bízva abban, hogy a személyes találkozásnak már nem lesz semmilyen akadálya.

Civil dialógus – szakmai fórum október első felében a felnőttképzés nemzetközi kiáltványáról, valamint a felnőttképzés aktuális hazai és nemzetközi kérdéseiről. Résztvevők: az iskolán kívüli felnőttképzés magyar civil szervezetei.

A nemzetközi pályázatok aktuális rendszere és feltételei. Felkészítő tréning népfőiskolák számára. Tervezett időpont: 2021. november.

Egy új kezdet a nemzetközi munkában

Az elmúlt harminc évben megtapasztalhattuk, hogy milyen fontos, emberi és szakmai szempontból egyaránt a nemzetközi együttműködés, és ebben a Magyar Népfőiskolai Társaság – nyugodtan mondhatjuk, hogy – országos viszonylatban is az élen járt.

Több okból bekövetkezett megtorpanás után újraindítjuk ezt a tevékenységünket is, beleértve a nemzetközi projektekben való partneri részvételt, hiszen régi partnereinkkel változatlanul kapcsolatban vagyunk, illetve a pozitív emléké közös múlt alapján könnyen építhető velük újra a régi együttműködés.

2021. június 17-én egy nemzetközi online szakmai tanácskozást tartunk – amelynek meghívott vendégei az MNT régóta ismert szakmai együttműködési partnerei lesznek Hollandiából, Dániából, Belgiumból, Németországból, és az Európai Felnőttképzési Társaság (EAEA - Brüsszel) vezetőségéből.

Szeretnénk megfelelően felkészülni erre a találkozóra, illetve szeretnénk úgy nyitni ezt a régi-új munkát, hogy tisztában legyünk a tagszervezeteink, hazai partnereink felkészültségével, kapacitásával, szándékaikkal, és viszonyulásukkal a különböző nemzetközi együttműködésekhez. A szándékunk ugyanis az, hogy minél több szervezetet vonjunk be az újra induló nemzetközi munkába.

Ennek feltérképezéséhez a legalkalmasabb módszert választottuk: online kérdőíves felmérést végeztünk el a tagszervezeteink körében. Az MNT elnöksége egy egyszerű szerkezetű és mindössze néhány fontos alapkérdésből álló kérdőívet hagyott jóvá, amely azonban a jövőre nézve alapvető információkat nyújt a különböző projektek és együttműködések kialakításához, és egy szakmai „katalógust” is ad témákban, feltételrendszerekben.

Kíváncsiak voltunk arra, hogy ki vett már részt nemzetközi együttműködési projektekben, és ha igen, milyen szerepben: főpályázóként, vagy partnerként?

Fontos azt is tudni, hogy milyen típusú nemzetközi együttműködésben dolgoztak eddig a megkérdezettek: határon túli magyarokkal, EU tagállamokkal, avagy mindkettővel?

A közeljövő együttműködésének kialakítására készülve azt kértük, hogy mindenki mérje fel – függetlenül attól, hogy részt vet-e már eddig nemzetközi projektben –, tudna-e a szervezetével jogi személyként a közeljövőben nemzetközi együttműködésben pályázó partnerre válni, uniós forrást fogadni, önerő nélkül?

Több szakmai tényezőre és a pályázati feltételek változásaira való tekintettel jónak láttuk megkérdezni, hogy igény tartanának-e egy nemzetközi együttműködésre felkészítő tréningre?

A különböző szakmai kapacitások között a legfontosabb az emberi tényező, a személyi feltételek megléte, ezért is kérdeztünk rá arra, hogy van-e/vannak-e nemzetközi programokban tapasztalt személy(ek) a szervezeténél, vagy környezetében (önkéntes, közvetlen munkatárs, külsős), és amennyiben igen, milyen nyelvismerettel rendelkeznek ezek a személyek?

Kíváncsiak voltunk a szervezetek szakmai irányultságára, ezért rákérdeztünk: milyen felnőttképzési, kulturális/művelődési területen rendelkeznek speciális tapasztalattal?

A fenti kérdést egészíti ki az az információ, ami az együttműködések kialakításának alapját jelenti, hogy milyen tematikájú projektben venne részt szívesen a szervezetével?

Az egyre erőteljesebben digitalizálódó világunkban pedig a projektmunkához nélkülözhetetlen ma már az, hogy rendelkezik-e a szervezet a nemzetközi pályázati munka kommunikálására alkalmas web felülettel?

A felmérés eredménye

A kérdőívet 53 elektronikus címre küldtük ki a tagszervezeteink, vagyis kizárólag civil szervezetek körében és 27 kitöltött kérdőívet kaptunk vissza. A visszaküldés százalékos aránya (51 %) mindenképpen meglepédesre adhat okot, ami egyúttal azt is jelzi, hogy nagy az érdeklődés a jövőbeni nemzetközi együttműködések kialakítása iránt a megkeresettek között.

A választ adók 70%-a vett már részt nemzetközi projektmunkában, de közülük mindössze két szervezet volt a főpályázó, tehát a támogatott projekt vezetője.

Jelentős többségben vannak azok a szervezetek, amelyek Európa keleti-nyugati feléből egyaránt találtak partnereket, nyolcan csak az EU valamelyik tagállamával, illetve egy szervezet határon túli magyarokkal valósított meg együttműködési projektet.

Ezek mögött a számok mögött nagyon komoly együttműködési tapasztalatok húzódnak meg, amit alátámaszt az a nyilatkozatuk is, hogy mindnyájan készen állnak részt venni egy újabb nemzetközi projektben, amelyhez mindössze öt szervezet mondta azt, hogy számukra szükségtelen az általános felkészítő tréning.

Jelenleg hat szervezet nem rendelkezik a válaszadók közül olyan munkatárssal/önkéntessel, akiknek van tapasztalatuk a nemzetközi munka területén, vagyis a szervezetek 72% -a megfelelő humán szakmai kapacitással most is rendelkezik egy azonnali projektindításhoz.

A nyelvismeretek körét döntő többségében az angol jelenti, de német, francia, orosz, sőt lengyel nyelvismeret is előfordul.

Nagyon színes a paletta, amelyen arról kaphattunk információt, hogy milyen felnőttképzési, kulturális/művelődési területen rendelkeznek speciális tapasztalattal a szervezetek.

Melyek ezek:

- biokultúra képzés; érett korúak számítástechnikai képzése
- művészetoktatás, egyházak szociális tevékenysége
- színház, drámapedagógia, báb, csoportfejlesztés
- projektmenedzsment, interkulturális ismeretek, pedagógus továbbképzés, szociális és önkormányzati dolgozók képzése, informatikai képzések, környezetvédelem, ökológia,
- kulturális örökség védelme, közösségszervezés, tréningek
- vállalkozói és női műhelymunkák
- vidékfejlesztés, hagyományörző népi és sportjátékok
- kompetencia alapú képzések, közösségi művelődés
- honismereti, mezőgazdasági kisvállalkozások feltérképezése, működése, kulturális értékmentés
- dán népfőiskolák, fenntarthatóság, biogazdálkodás
- hátrányos helyzetű fiatalok és felnőttek képzése
- cigány tanoda-program
- képzők képzése, nyelvképzés, egészséges életmód
- állampolgári aktivitás, hátrányos helyzetűek képzése, kutatás
- kulturális együttműködés

Mindenképpen harmonizálnak a válaszok az előző kérdés válaszaival, vagyis hogy milyen tematikájú nemzetközi pályázati programban venne részt szívesen a szervezetével? A válaszok tartalmukban kapcsolódnak az eddigi szakmai tapasztalatokhoz, azonban kiegészülnek néhány különösen aktuális tematikával.

Ezek a következők:

- Hétköznapi magatartás a fenntarthatóságért, civil erő és felelősség, andragógia és pedagógiai jó gyakorlatok, szociális segítő munkában dolgozók mentális felkészítése
- fiatalok bevonása, felnőttek szociális rehabilitációja a járvány után a művészetek eszközeivel, felnőttkori tanulás online módszerrel
- bio-kiskert az otthonunkban
- felnőttképzők digitális kompetencia fejlesztése
- demokráciára nevelés
- közösségi cselekvés, állampolgári aktivitás és jogok, kutatási kulturális alapú település fejlesztés témában

Megállapítható, hogy szakmailag felkészültebbek a szervezetek, mint technikailag – a válaszadóknak csaknem a fele nem rendelkezik megfelelő digitális felülettel a projektmunkához, és a meglévő eszközök sem feltétlenül elégségesek ehhez.

A felmérés eredménye összességében pozitívnak mondható, hazai kulturális intézményi, szervezeti összehasonlításban mindenképpen.

Bátran állíthatjuk, hogy civil szervezetként – a válaszadók földrajzi elhelyezkedését illetően - országos lefedettséggel, szakmai felkészültséggel, konkrét elképzelésekkel készen áll a Magyar Népfőiskolai Társaság a nemzetközi projektek indítására és a különböző együttműködések kialakítására.

Új tervek a nemzetközi együttműködésben

Ahogy az lapunk jelenlegi számából több cikk kapcsán is látszik, a Társaság új elnöke és elnöksége számos területen igyekszik aktualizálni a tevékenységeket, kapcsolatokat. Ebben a Szigeti Tóth János által hosszú évekkal ezelőtt megkezdett és kiemelkedően sikeres nemzetközi együttműködések építése sem kivétel.

Ennek előmozdítása érdekében az elnökség nemzetközi referenst választott tagjai közül Jeney Zsófi személyében, aki többek között hosszú éveken keresztül segítette Szigeti Tóth János az Európai Felnőttképzési Társaság (EAEA) elnökeként végzett munkáját, számos Grundtvig programban vett részt és igen elkötelezett abban, hogy azt, a szakmai életét és személyes fejlődését is meghatározó élményt, amit a nemzetközi munkába való bekapcsolódás adott számára, a Társaság látókörében dolgozó más szakemberek is átélhessék.

Az elnökség ez év márciusában úgy döntött, hogy a munka első lépéseként az új elnökséget és elnököt, illetve az MNT aktuális, nemzetközi munkára mozgósítható erőforrásait kellene bemutatni azok számára, akik már Szigeti Tóth János elnöksége alatt is a Társaság partnerei voltak. Az online találkozóra 2021 június 17-én kerül sor, ahol a bemutatkozáson túl rövid tapasztalatcserét is szervezünk a világjárvány felnőttképzésre gyakorolt hatásairól és arról, hogy hogyan segítheti az új helyezthelyez való alkalmazkodást a felnőttkori tanulás, illetve milyen módszerekkel érhetik el a képzők a felnőtt tanulókat.

A találkozón egyúttal bemutatjuk a résztvevőknek Dr. Németh Balázst, a Pécsi Egyetem docensét, az MNT jelöltjét az EAEA új elnökségébe – aki az EAEA június 22-én megrendezendő tisztújító közgyűlésén méreteti meg majd magát.

A Magyar Népfőiskolai Társaság új tervei és felnőttképzési jó gyakorlatok a világjárvány alatt

– online szimpózium –

Időpont: 2021 június 17., 16.00-18.00 CEST

Szervező: a Magyar Népfőiskolai Társaság frissen megválasztott elnöksége

Moderátorok: Jeney Zsófi (elnökségi tag), Thomas Hunter (oktatási szakértő)

16:00-16:15 Köszöntő, az új elnökség és elnök bemutatkozása, néhány szó röviden az MNT jelenlegi hazai helyzetéről, általános terveiről – Bardócz Tódor András, MNT elnök

16:15-16:30 A 2020-ra tervezett, Szigeti Tóth János emlékére rendezett konferencia újra tervezése – Thomas Hunter, oktatási szakértő

16:30-16:45 Az MNT új tervei a nemzetközi együttműködés területén, az új partnerségek kialakítása érdekében – Jeney Zsófi, MNT elnökségi tag

16:45-17:30 Nemzetközi jó gyakorlatok a felnőttképzésben a pandémia idején. (nemzetközi előadók felkérés alatt)

17: 30-17:40 Társaságunk és az Európai Felnőttképzési Társaság – Németh Balázs, a Pécsi Egyetem docense

17:40-17:50 Összefoglalás – Thomas Hunter

17:50 – 18:00 Zárzó – Ács Sándorné, MNT alelnök

A programot online, a ZOOM applikáció keretei között tartjuk majd, amelyre minden tagszervezetet, együttműködőt és érdeklődőt szeretettel várunk!

Regisztráció ezen a linken (<https://forms.gle/AYAvYn6dGMzDpBxt5>) vagy emailben (marta@nepfoiskola.hu) lehetséges 2021. június 10-ig. A ZOOM találkozó linkjét a regisztrációkor megadott email címre küldjük majd ki.

A találkozó munkanyelve angol.

A COVID világjárvány és a felnőttképzés egymásra gyakorolt hatásáról számos érdekes és aktuális anyag érhető el, amelyeket a találkozót megelőző tájékoztató részeként is javasolunk.

**„A személyes együttműködés ellehetetlenülése alapjaiban érinti a felnőttoktatást”:
Delfi-vizsgálat a Covid19-világjárvány azonnali és várható hatásairól.**

A szerzők kvalitatív online felmérés elvégzése céljából több mint ötven nemzetközi felnőttoktatási szakértőt kerestek meg 2020 áprilisában és májusában, és arra kérték őket, hogy szolgáljanak információkkal, észrevételekkel és tanácsokkal, valamint fogalmazzák meg elvárásaikat. A megállapítások szerint ugyan számos hasonlóság van az országok között, de sok a különbség is. Egyértelmű, hogy a felnőttoktatási szakemberek jelenleg is az általuk példátlanul tartott válság következményeit próbálják megérteni. (Forrás: Bajka Györgyi – EPALE)

A teljes tanulmány nyilvánosan elérhető a Springer kiadó honlapján, angol nyelven *“The lockdown of physical co-operation touches the heart of adult education”*: *A Delphi study on immediate and expected effects of COVID-19* címmel az alábbi linken: <https://rdcu.be/ckYOU>

**Hogyan használják fel a városok a nem formális és informális tanulás erejét
a COVID-19 válsághelyzetben?**

A COVID-19 járvány által érintett országok szinte mindegyikében a városok a fertőzések epicentrumai. A járványhelyzetben a városok több ágazatot átfogó forrásokkal, gazdag eszköztárral ösztönzik, támogatják és fejlesztik a különböző nem formális és informális tanulási kezdeményezéseket az oktatás, a tanulás folyamatosságának biztosítása érdekében. A nem formális és informális tanulási kezdeményezések lehetőségeket kínálnak a hátrányos helyzetű közösségek elérésére, valamint a rugalmas és hatékony programok megszervezésére. Ezek a tanulási formák jól alkalmazkodnak a gyorsan változó körülményekhez, például a COVID-19 vírus okozta járványhelyzethez, és hatékonyan kiegészíthetik, vagy megerősíthetik a formális vagy nem formális oktatás keretében szerzett tudást. Az UNESCO Egész életen át tartó tanulás Intézete (UIL) által kiadott tematikus kiadvány célja, hogy az egészségügyi válság alatt jó gyakorlatok bemutatásával segítse a döntéshozókat és az oktatástervezőket a nem formális és informális tanulás kezelésében. Nemcsak megosztja a korábbi gyakorlatokat és felvázolja a válság tanulságait, hanem konkrét intézkedéseket javasol a politikai beavatkozások tervezéséhez. (Forrás: Kovácsné Péter Éva – EPALE)

A teljes tanulmány elérhető az UNESCO digitális könyvtárában, angol nyelven, *How cities are utilizing the power of non-formal and informal learning to respond to the COVID-19 crisis* címmel az alábbi linken: www.shorturl.at/xBKT7

Eszközök a távolléti oktatásban

Az OECD 2020 tavaszán a távolléti oktatásra való átállás támogatása végett olyan online felületeket gyűjtött össze, melyek lehetővé teszik az oktatás és tanulás online térben való folytatását. A gyűjteményben tematikusan jelennek meg a különböző oldalak, melyeknél többek között a nyelv, a célcsoport és a fejlesztési terület (kognitív, interperszonális vagy intraperszonális készségek) is fel van tüntetve, így célirányosan kereshetőek a felnőttképzéshez kapcsolódó oldalak. A legtöbb ajánlott oldal angol nyelvű, ugyanakkor például a Khan Academy esetében a felület egyes részei magyar nyelven is elérhetőek. A tematikus gyűjtemény mellett egy összefoglaló is készült olyan digitális eszközökről, melyek alkalmasak az online kommunikáció, tanulásszervezés és kollaboráció támogatására. (Forrás: Czirfusz Dóra – EPALE)

A teljes összeállítás elérhető az OECD oldalán, *Supporting the continuation of teaching and learning during the COVID-19 Pandemic* címmel az alábbi linken: www.shorturl.at/astFM